

KLUTEN, PLEVIEREN EN STERNS.

BROEDGEVALLEN BIJ DE STICHTSE BRUG IN DE JAREN '80-'83

Peter Dieperink

Inleiding:

Bij de aanleg van Rijksweg 27 door de Oostermeent (Blaricum) in 1979 kwamen grote hoeveelheden grond vrij die Rijkswaterstaat kwijt moest. Besloten werd om van deze grond, bestaande uit grof tot fijn zand, veen en klei, een voorland op te spuiten in het Gooimeer ten oosten van het talud van de Stichtse Brug.

Dit geschiedde in maart 1980, met de bedoeling dat dit stort zich zou ontwikkelen tot een waardevol natuureservaat. Aan de westkant van het talud werd even later een groot strand opgespoten.

Achteraf gezien is de opzet van het opspuiten zeker geslaagd want al snel werden de voedselrijke slikplaten bevolkt door vele honderden tot duizenden fouragerende vogels. Ook werden in de loop der jaren meer en meer, verschillende soorten waargenomen, reden waarom het gebied al snel bekend werd bij vele vogelaars. Een reeks van zeldzame soorten, waaronder enkele dwaalgasten, trok zelfs de soortenjagers van over de nederlandse grenzen naar het slik.

Belangrijk is dat er zich naast de zeer hoge concentraties van winter en trekvogels een aantal voor onze omgeving schaarse broedvogels vestigden, sommigen maar voor één jaar.

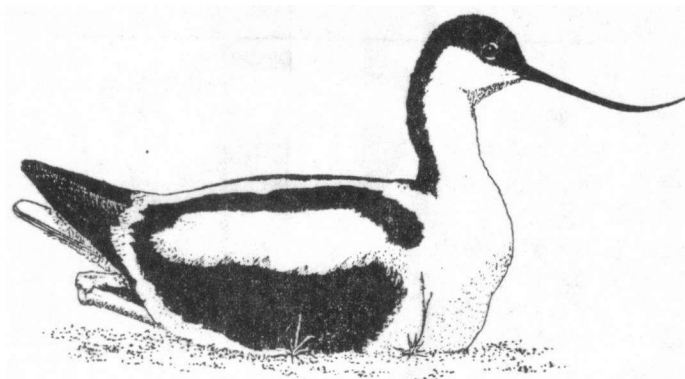
Natuurlijk waren dit voornamelijk moerasvogelsoorten, waaronder Baardmannetje, Blauwborst, Grauwe Gans en minstens zeven eendensoorten, daarnaast kwamen er een aantal typische kalegrondbroeders tot nestelen, waaronder de Kluut, de drie soorten plevieren en twee soorten sterns.

Terreinbeschrijving:

De slikplaten aan de oostkant van de brug zijn ca. 10 ha. groot en lopen langzaam af in het water, waardoor er een groot oppervlak van ondiep water blijft bestaan. Als afhankelijk van de windrichting het waterpeil in het Gooimeer zakt vallen een aantal platen droog en worden vooral aantrekkelijk voor steltlopers.

Er komen twee hoger gelegen, droge zandkoppen voor die tot 1983 nauwelijks begroeid waren en daardoor geschikt als nestelplaats voor de kluten, plevieren, sterns, etc. De lager gelegen gedeeltes van veen en klei waren in 1980 ook nog vrijwel kaal maar zijn daarna uiteraard zeer snel dichtgegroeid met een vegetatie die nu hoofdzakelijk bestaat uit Grote Lisdodde, Pitrus-riet en wilgen.

De slikplaten worden van het talud gescheiden door een brede gracht. De stranden aan de westkant zijn globaal 25 ha. groot en bleven in 1980 en '81 vrijwel onbegroeid maar waren kennelijk weer té kaal als broedplaats van vogels. Pas in 1982 vestigden zich daar een aantal kluten, plevieren en sterns die dat terrein aantrekkelijker begonnen te vinden dan de dichtgroeïende slikveldjes aan de oostkant. Deze ontwikkeling zette zich door: in 1983 broedden al deze vogels aan de westkant. Ondertussen was het strand uitgezaaid met kort gras en waren er honderden kleine boompjes gepland. De nesten die veelzijdig tussen de aanplant lagen waren beter beschermd tegen de recreanten dan degenen tussen het gras.

Aantallen broedparen:

In het volgende overzicht zijn op grond van tellingen en gerichte inventarisaties in de maanden maart-juli schattingen gemaakt van het aantal broedparen.

Hierbij is a: aantal paren oostkant (slikveldjes)
 b: aantal paren westkant (strand)
 c: totaal van a en b (totaal Stichtse Brug)

		<u>1980</u>	<u>'81</u>	<u>'82</u>	<u>'83</u>
<u>Kluut</u>	a	10-15	40-50	5-10	-
	b	-	-	15-20	10-15
	c	10-15	40-50	20-30	10-15
<u>Standplevier</u>	a	5-10	10-15	3-5	-
	b	-	-	17-20	15-20
	c	5-10	10-15	20-25	15-20
<u>Kleine plevier</u>	a	2-3	2	2	-
	b	-	-	0-1	-
	c	2-3	2	2-3	-
<u>Bontbekplevier</u>	a	3-5	5-6	1-2	-
	b	-	-	2-3	6-7
	c	3-5	5-6	3-5	6-7
<u>Visdief</u>	a	1-2	4-6	1-2	-
	b	-	-	8-9	23-25
	c	1-2	4-6	9-11	23-25
<u>Noordse Stern</u>	a	-	-	-	-
	b	-	-	2	-
	c	-	-	2	-

--bron 1981.: Provinciale Milieuinventarisatie N-H. (C.Scharringa)
 1980,'82,'83: eigen tellingen, aangevuld door andere waarne-
 mers.

De broedresultaten van de Kluut waren in 1980 uiterst pover door de botulisme-plaag die ook in dit gebied heerste. In 1982 waren het onwetende recreanten die er aan de westkant van de brug voor zorgden dat vele broedsels van vooral kluten, visdiefjes en bontbekplevieren verstoord werden. Hetzelfde lot trof de twee paren kleine plevieren aan de oostkant. In 1983 hadden de kolonies veel minder van de recreatie te lijden.

Bedreigingen en toekomst:

Het is duidelijk dat het voorkomen van deze soorten als broedvogel, en dan nog in redelijk hoge aantallen, bijzonder is voor onze omgeving.

In onze nabijheid komen enkel in Z-Flevoland sootgelijke terreintjes voor. Rob Moolenbeek beschreef al in de Korhaan jrg.15 nr.3 dat de Kluut een ongewone broedvogel is in het Gooi e.o. De Strandplevier en de Kleine Plevier kwamen in het verleden iets vaker tot broeden; in de jaren zeventig bijvoorbeeld bij de Hui-zermaat, de Bijvank en bij de Hollandse Brug. Het Visdiefje is een redelijk algemene soort, de Noordse Stern broedt slechts af en toe in het binnenland.

Aan de westkant van de brug zal een recreatiegebied gevestigd worden voorzover dat nog niet gebeurd is, en daarbij komt misschien nog een jachthaven. In ieder geval zullen de strandvlaktes voor deze soorten ongeschikt worden door de begroeiing en de recreatie. De slikplaten aan de oostkant zijn al ongeschikt geworden als broedplaats.

Alleen als het beheer van dit natuurreservaat aangepast zal worden aan de eisen die deze kalegrondbroeders stellen kunnen de kolonies in de afgeslankte vorm blijven voortbestaan. De twee hoger gelegen gedeeltes zouden dan permanent kaal gehouden moeten worden, mechanisch of d.m.v. beweiding.

Om het doodvliegen van heen en weer vliegende vogels te voorkomen zou de rijksweg aan weerszijde beplant moeten worden op het talud. Dit zal aan Rijkswaterstaat verzocht worden.

SBB krijgt beheer over dit gebied en deze beheerssuggesties zullen in ieder geval aan hun overgebracht worden zodat er nog een kleine kans bestaat dat de kluten, plevieren en de sterns er kunnen blijven broeden, fourageermogelijkheden zijn er in ieder geval wel genoeg.